

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פֶּרֶשֶׁת הָאֵינֹו

יג' תשרי תשפ"ג

הפטרה: וידבר דוד לה'

יציאת שבת ר"ת 19:26

כולל ההלכות ליום כיפור סוכות ושמיני עצרת

לא אומרים תחנון וצדקתך

גיליון 790

יציאת השבת:

18:53

ירושלים: 18:52

כניסת השבת:

17:47

ירושלים: 17:41

זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

בפרשת וילך הצטוו בני ישראל: "וְעַתָּה קְתוּבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת", על איזו שירה מדובר? יש הסוברים שזהו מקור המצווה על כל אחד מעם ישראל לכתוב ספר תורה, וכך כתב במפורש הרמב"ם בהלכותיו. ואולם רש"י במקום כותב: "את השירה הזאת - האיזו השמים עד וכפר אדמתו עמו".

מה המיוחד בשירת האיזו? יש בה תוכחה ואזהרה, "זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דָּר וְדָר שְׂאֵל אֲבִיךָ וְיִגְדֶךָ וְקִנְיֶךָ וְיֹאמְרוּ לְךָ": העם מצווה ליכור את ההיסטוריה הכללית של העולם ובפרט של עם ישראל. קורות העבר יראו לו נאמנה כי הקב"ה משיגה על ישראל ומנהיג אותם. ציווי זה מעצם לנוכח הפסוק: "צֹר יִלְדֶךָ תִּשִּׁי וְתִשָּׁכַח אֵל מִחֻלְלֶךָ": כלומר, האל יצר אותך עם תכונת השכחה, כדי שתוכל להמשיך הלאה, בלא זיכרון הצרות, אך אתה השתמשת בתכונה זו בדרך לא טובה, בה שכחת את האל אשר יצר אותך.

לאחר יום הכיפורים ולפני חג הסוכות, יש בפרשה זו ערך נוסף, שהרי ביום כיפור הקב"ה מכפר לנו על כל עוונותינו, ובחג הסוכות אנו מציינים את הסוכות וענני הכבוד אשר ה' הקיף אותנו, כאשר הלכנו במדבר. זו היתה שמירה מיוחדת, אפשר לומר, כי כיפת ברזל הראשונה בעולם היתה במדבר סיני. זכר הדברים הללו ולימוד שירה זו, צריך להביא אותנו לאהבת ה' יתברך ולשמירת מצוותיו, הלוואי ונוכח!

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

יום הכיפורים

יום כיפור: רביעי י' תשרי הפטרה: ואמר סולו. תחילת הצום - ביום שלישי: 17:50 תקיעות: 18:37 סיום: 18:57

כפרות - בערב יום כיפור או בעשרת ימי תשובה מקיימים את מנהג ה'כפרות'. כוונת המנהג הזה להעביר מעל ראשנו כל גזירה רעה. נוהג לקיים את המנהג בתרנגול לכפרה לגבר (ולבנים) ובתרנגולת לכפרה לאשה (ולבנות). אפשר להסתפק בתרנגול אחד לכל בני הבית ותרנגולת אחת לכל בנות המשפחה. יש הנוהגים לעשות זאת עם דג או בכסף שתורמים לצדקה.

אוחזים את התרנגול, הדג או הכסף ואומרים נוסח מיוחד (המופיע בסידור התפילה ובמחזור) ומסובבים את התרנגול, הדג, או הכסף, מעל הראש ואומרים: "זה חליפתי, תמורתך, כפרתי, זה התרנגול (או הדג או הכסף, לפי העניין) ילך למיתה (בכסף אומרים: לצדקה) ואני אלך לחיים טובים וארוכים ולשלום". וחוזרים על כך שלוש פעמים.

מרבין בצדקה - רבות הן מעלותיה של מצוות הצדקה. בין השאר נאמר על מצוות הצדקה כי "צדקה תציל ממוות", וכן: "חטאך בצדקה פרוק". לפיכך מרבין בצדקה ביום זה. סגולה מיוחדת לצדקה בנוגע ליום הכיפורים, שכן מצוות הצדקה היא מצווה שבין אדם לחברו ועניינה עשיית חסד עם הזולת.

מפסיקים לומר תחנון - החל מיום זה מפסיקים לומר תחנון, עד סוף חודש תשרי, אם כי ביום הכיפורים עצמו אומרים עשר פעמים את סדר ה'וידוי'.

סעודה מפסקת - מרבין באכילה ובשתייה בערב יום-הכיפורים, ואוכלים בו סעודה חגיגית. הסעודה האחרונה נקראת סעודה המפסקת, אוכלים בה מאכלים קלים בלבד, ומסיימים אותה מבעוד-יום, לכל המאוחר חצי שעה לפני שקיעת החמה.

סליחה - מפייסים איש את רעהו, כדי שלא יישארו עוונות שבין אדם לחברו, שעליהם אין יום-הכיפורים מכפר. להשלים למאה ברכות - נוהגים לברך ברכות הריח, על עצי בשמים, עשבי בשמים והנותן ריח טוב בפירות. בנוסף ידוע, כי הנשמה נונית מן הריח הטוב ומקילה על הצום.

טבילה - ראוי מאוד לטבול במקווה בערב יום-הכיפורים, כדי להיכנס ליום זה זכים וטהורים.

'וידוי' ראשון בתפילת מנחה - נוהגים להקדים את תפילת מנחה. בסיום תפילת העמידה אומרים 'וידוי' - "אשמנו, בגדנו" וכו', ואחר-כך את תפילת "על חטא", המופיעה במחזורי התפילה של יום-הכיפורים.

ברכת הילדים - ראש המשפחה נוהג לברך את ילדיו לפני שהולכים לבית-הכנסת. מניח את ידיו על כל אחד מהם, בתורו, ומברכם. המנהג לברך בברכת כהנים "ברוך ה' וישמרך" וכו'. נוסח הברכה לבנים: "ישמרך אלקים כאפרים וכמנשה..." ולבנות אומרים: "ישמרך אלוקים כשרה, רבקה, רחל ולאה, וה' ישפיע עליכם שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיכם, ויכתוב ויחתום אתכם לחיים טובים וארוכים, בתוך כל הצדיקים ובתוך כל ישראל, אמן".

ביום הכיפורים אסורים: אכילה ושתייה, רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל ויחסי אישות. כל אלו אסורים (לפחות) מזמן 'כניסת החג' עד זמן 'צאת החג' המופיעים בלוחות.

חג סוכות

יום ראשון ערב חג סוכות (החג ביום שני) טו' תשרי, הפטרה: הנה יום בא. כניסת החג: 17:44 יציאת החג: 18:50

בזמן שבית המקדש היה קיים, היו שבע מצוות בחג הסוכות: ישיבה בסוכה; ארבעת המינים; קרבן חגיגה; שמחה (קרבן שלמים); נסוך המים; ערבה בהושענא-רבה; קרבנות העולות. אך בימינו אלה נוהגות ארבע מצוות: **ישיבה בסוכה** - כליל החג הראשון מצווה לאכול בסוכה. הסוכה צריכה להיות עשויה משלוש דפנות לפחות, העשויות מחומר חזק וקשיח. הסכך צריך להיות צפוף, כדי שרוב שטח הסוכה יהיה מוצל. עושים בסוכה 'קידוש', מברכים "לישב בסוכה" ו"שהחינו". מעתה ועד שמוחת- תורה אוכלים כל ארוחה בסוכה. **ארבעת המינים** - השנה: בשל שנת השמיטה והאיסור לסחור בפירות שביעית, קונה לולב ומבליע בו דמי האתרוג, (כלומר, מקבל את האתרוג במתנה מהמוכר, בעבור הלולב או הסט שקנה). מקיימים מצווה זו בכל יום מימי החג, חוץ משבת. לפיכך כאשר היום הראשון של חג הסוכות חל בשבת, אין נוטלים לולב ואתרוג ביום זה, אלא מתחילים במצווה זו רק ביום ראשון של חול-המועד. מהדרים לקיימה בסוכה. אווזים את הלולב (עם ההדסים והערבות) ביד ימין ומברכים "על נטילת לולב". אחר-כך לוקחים ביד שמאל את האתרוג ומברכים "שהחינו". בסיום הברכה מצמידים את האתרוג ללולב ומנענעים אותם לעבר ארבע רוחות השמים. (מברכים "שהחינו" רק בפעם הראשונה השנה). זמן המצווה: מזריחת השמש ועד שקיעתה. נשים פטורות ממצוות ישיבה בסוכה ונטילת לולב, אך הן רשאיות לקיימן. **שמוחת בית השואבה** - מצווה מיוחדת לשמוח בחג הסוכות. לכן עורכים בכל לילה שמחות וריקודים, זכר לשמחה שהיתה בבית-המקדש - "שמחת בית-השואבה", שעליה נאמר: "מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו".

סֶכָה וְלֹולֵב לְעַם סִגְלָה. יַחַד יִרְנֹו יִשְׂרָאֵל תִּהְיֶה:

אַל מוֹצְרִים גָּאֵלנוּ. דְּבָרוֹת קִדְשׁוֹ הַשְּׁמִיעֵנוּ. עֲנֵי כְבוֹד הַקִּיפְנוּ. לְאַרְבַּע רוּחוֹת מִטָּה וּמַעֲלָה:
נַעַם דְּרָכָיו לָנוּ הוֹדִיעַ. מִזֵּיו הִדְרוּ לָנוּ הוֹפִיעַ. דַּעַת יוֹם לְיוֹם אָמַר יְבִיעַ. דַּעַת יַחְזֶה לְלִילָה לְלִילָה:
יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּצֵל סִכְתּוֹ. יִסְתַּוֵּף יִחְסֶה תַּחַת אֲבֵרָתוֹ. הַשֵּׁם בְּכַתְּבוֹ וּבְקִרְיָתוֹ. כְּמוֹסֵף סֶכָה מִסְפְּרוֹ עֲלָה:
מֶה עֲצָמוּ רַי לֹולֵב וּמִיָּזוּ. וְלִי מֶה יִקְרוּ מֵאֵד עֲנִיָּזוּ. אֲשֶׁר טָהַר-לֵב הַשֵּׁם רָעִיָּזוּ. לְסוֹד מַצּוֹתוֹ הַמַּעֲלָה:
שֵׁם בֶּן אֲרֶבֶע בְּלֹולֵב חוֹנֶה. בְּמִלּוֹי הַדִּין בְּפִרְטָיו תִּמְנֶה. נִכַּח הַלֹּולֵב לְשִׁדְרָה תִּפְנֶה. סְבִיבּוֹ מִיָּזוּ גֵרָן עֲגִלָּה:
הַחֵדֶס רוֹמֵז לְשִׁלְשָׁה אֲבוֹת. מִשָּׁה אֶהְרֹן בְּדֵי עֲרֵבוֹת. יוֹסֵף לְלֹולֵב הַמְדוּת לְבָבוֹת. דוֹד לְאַתְרוֹג פִּלָּה כְּלוֹלָה:
חוֹתֶם תַּעֲזוּדָה תַּעֲזִיר לְבָגְדוֹ. זָבֵד טוֹב תַּזְבֵּד לְעַם לֵךְ. קוֹרָא וּמְחַל לִישׁוּעָתְךָ. יִתְקַדֵּשׁ שְׁמוֹךְ בְּפִינוּ סִלָּה:

שבת חול המועד סוכות כ' תשרי, הפטרה: והיה ביום ההוא. כניסת השבת: 17:38 יציאת השבת: 18:45

הושענא רבה

הושענא-רבה וחביטת הערבות - זהו היום שבו נגמר דין העולם. הגם שהדין נחתם ביום הכיפורים. אבל הקדוש-ברוך-הוא אינו גומר את החתימה ביום-הכיפורים אלא ממתין עד 'הושענא רבה', ואז הוא מעניק לנו ולכל ישראל "גמר התימה טובה".
בחג הסוכות נידונים על המים, לכן מתפללים ביום 'הושענא-רבה' על המים וביום זה הנהיגו הנביאים לחבוט בקרקע חמש חבטות עם חמש ערבות מאוגדות.

שמחת תורה

שמחת תורה (שני) כב' תשרי, תפילת הגשם – משיב הרוח. כניסת הרוח: 17:36 יציאת החג: 18:42

שמיני עצרת – שמחת תורה

שמחת-תורה הוא היום השמיני של סוכות, אך למעשה הוא חג לעצמו. בתורה נאמר (ויקרא כ"ג, ל"ז פרשת אמור): "שבעת ימים תקריבו אשה לה', ביום השמיני מקרא קודש יהיה לכם, והקרבתם אשה לה', עצרת היא, כל מלאכת עבודה לא תעשו".

ביום זה אנו מסיימים את קריאת פרשיות התורה שקוראים מדי שבוע, ועל-כן זהו חג של סיום התורה והתחלתה המחודשת. מאחר שהוא בא אחרי ימי חג-הסוכות, שבהם אנו שמחים מדי יום בשמחה גוברת, מגיעה השמחה בחג זה לשיאה, והיא סוחפת את כל חלקי עם ישראל.

למה שמחים ורוקדים?

בשמחת-תורה מסיימים את הקריאה בתורה, ולרגל זה נוטלים את התורה בידיים, ורוקדים עמה ושמחים בה. ונשאלת השאלה: ביום חגה של התורה, האם לא היה מתאים יותר לפתוח את ספר-התורה, ללמוד ולהתפלפל בה? ומי רוקד בשמחת-תורה עם התורה? הכול! מילא תלמידי-החכמים שהגו כל השנה בתורה, אך עמי-הארצות, מה להם כי ירקדו עמה?!

ההסבר לכך הוא: הקשר של יהודי עם הקדוש-ברוך-הוא ועם התורה, עומד מעל ומעבר להתנהגותו החיצונית ומידת ידיעותיו בתורה. השמחה היא על עצם העובדה שיש לנו תורה, ושמחה זו מפעמת גם בלבם של היהודי שלא למדה מעולם. לכן הכול שמחים בתורה, והשמחה מתבטאת בריקוד, שבזה אין הבדל בין הלומד לאיש הפשוט.

שמיני עצרת – ביטוי לאהבת ה' לישראל

אחרי שבעת ימי חג הסוכות, מדוע נוקקים לעוד יום – "שמיני עצרת"? לפני הפרידה והשיבה לימי החולין, מעניק לנו הקב"ה עוד יום של שמחה גדולה, כאות אהבה לעמו ישראל. החג האחרון של סוכות, שמיני-עצרת, מבטא במיוחד את אהבתו הגדולה של הקב"ה לעם-ישראל. השם "עצרת" הוא מלשון עצירה ועיכוב. הקב"ה עוצר אותנו יום נוסף לחגוג ביחד, בטרם נשוב לימי החולין. המדרש ממשיך זאת למלך שעשה סעודה לבניו ושמח עמם שבעה ימים, ואז הוא אומר להם: "קשה עלי פרידתכם", ומבקש שיתעכבו עוד יום ויחגגו יחד יום נוסף. היום הנוסף הוא ביטוי לאהבה הגדולה של האב לבניו, אשרינו.

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל – נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפאית: אברהם ציטרון, שרה בת שמחה, ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. עזר בן עישה. תקוה בת עזיה. אלמנה בת גאן. אסנת בת ירבע. מול בת עולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. דראל בן אביגיל. אלינה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. עדן בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בר בן מילד הי"ו.

להחזרת נעדר צה"ל ושביי ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף. הגר"מ אליהו. רבי מסעוד מלול. רבי יצחק שושן. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מנחם. יצחק דרעי. רבי אברהם בן שמאי אלעזר. מוקסים חיים דרעי. הרב אברהם צוקרמן. נדיר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטיאס. אורן מועלם. אליהו טויטו. דוד גרוסברג. מירי פולק. עמוס דכיר. רדי שלמה. סימנאב משה יודת. יצחק זק בן סוליקר. נעים משה. אורן מורד. יצחק ושמחה אילון. נסים וסוליקה שושן. מיריה שמעון. יפה זוגרי. יונה קלון. לאה ציטרון. סימא בתנו. ליט שבת. חנה יצחק. אסתר חוד. אסתר בתורא. אליהו בתפירה. מרים קרשים. תרצה וזקן. אסתר וענבר כרם. דניאל אלמלך. מנחם הלוי. דוד מוסל. מיכל עמר. יצחק ואלה אסתר. אליהו אדרי. עזיה עמנו. חות יעקב חיה רחל לוי. יונה שרעבי. מרים יהודה. שמואל למסער. מניסבת מנודה. עליה מעלם. עליה סקן. שרה אליה. דוד ופרידה. סקן. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקובי. מיכאל ועקני. חסיבה ששפטט. עשה דוד. ברכה סקן. כמסה דיד. כמשה סקן. אליס מוסל. מרים בת רחל. מאה סקן. אליה שחר יל.

ולע"ז הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שדור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציפיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה